

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra HAANDBOG I VERDENSHISTORIEN. Nyaarstiden

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter", i Grundtvig, N. F. S.: *N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter*, Gyldendalske Boghandel, 1904-1909, s. 583.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-grundtvig07val-shoot-idm140245217196944.pdf> (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter

Uagtet nu *Tydskland* under *Carl den Femte* træder ind i Verdens-Historien som et Hoved-Rige og *Spanien* egenlig gaaer ud af den, saa nødes vi dog endnu til at holde Øie med *Ferdinand den Catholskes* Rige, hvorfra, under *Carl den Femte*, saavel *Mexicos* og *Perus* Erobrere, som Protestanternes Pæl i Kjødet, *Jesuiten*erne, udgik, og hvad her først møder os, er en *Castiliansk Opstand*, der er blevet formeget omtalt til her at kunne forties, men var dog kun Halen af hvad *Ferdinand* og *Ksimenes* havde undertrykt og bundet. Den omtrent samtidige Spanske Historieskriver *Ulloa* fortæller kortelig ^{*}₅₈₄ Sagen saaledes, at der var en almindelig Misfornøjelse med den pengesyge *Chievres* og med alle de *Flamske* Ministre, der besatte *Ærkestolen* og snart alle høie Poster med Udlændinger, og da En af de Store, *Fernando de Aualos*, mistede Høvdingskabet i *Gibraltar*, betjende han sig deraf til at reise en Opstand, hvori *Toledo* og flere Stæder tog Deel, i Haab om at vinde samme Frihed som de »*Tydske Rigsstæder*«, men saasnart den Castiliske Admiral, *Frederik Enriques*, havde stormet *Tordesillas* (1520), hvor Oprørerne havde befæstet sig, med *Carls* vanvittige Moder, da faldt Stæderne tilføie, og de høiadelige Hovedmænd blev grebne paa Flugten til Frankrig, og deels henrettede, deels sendte til *Oran*, for at gjøre Bod i Mohrer-Krigen*). Blandt de Henrettede har især *Johan Padilla* og hans Frue fra *Toledo* gjort megen Opsigt blandt de Boglærde; men skulde end denne Commandeur af *St. Jacobs-Ordenen* have havt et høiere Maal end Stormesterdømmet, er der dog i hans Kamp slet Intet, der kan tiltrække sig vor Beundring, med mindre vi, som Stilemagerne, ansee et velstilet Brev for en stor Heltegierning**). Ovenikiøbet er *Padillas* Breve, i *Sandovals* Munke-Krønike, vist ikke ægttere end Talerne hos *Livius*, og skiøndt han rigtig nok, efter Øienvidnet, *Peter Martyrs*, Yttring, var »sin Kones Mand«, er denne Spanske Amazone, *Marie Pachechos* Standhaftighed og Undvigelse til *Portugal* nok ogsaa Digt, siden *Ulloa* vidner, at hun blev halshugget tilligemed sin Mand, og lægger han til, jeg saae selv 1539, da jeg var i *Toledo*, *Skamstøtten*, som er reist for dem, hvor deres Palads havde staaet***).